

HR- och arbetsmarknadsenheten
Ingrid Persson
Tfn 070-296 95 11
E-post ingrid.persson@regionuppsala.se

Utbildningsdepartementet

Remissyttrande avseende På väg - mot stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk

Sammanfattning

Nedan sammanställs Region Uppsalas yttrande vilket utgår från det regionala perspektivet. Region Uppsala förutsätter att de specifikt kommunala aspekterna framkommer av kommunernas yttranden.

Förslag om sammanhållen utbildning för vissa nyanlända vuxna

Utredningen förslår en sammanhållen utbildning i vilken eleven garanteras en undervisningstid om minst 23 timmar i veckan under en fyraveckorsperiod. Den sammanhållna utbildningen består av ett sammansatt urval kurser som är anpassat till målgruppens gemensamma behov och förutsättningar.

Region Uppsala instämmer i utredningens ståndpunkt avseende vikten av att skapa utrymme för individanpassning och flexibilitet utifrån individens behov, kunskapsmässiga nivå och förutsättningar.

En förutsättning för utökad garanterad kvalitativ undervisningstid är tillgång till lärare i hela landet.

För att säkerställa en likvärdig och långsiktigt hållbar vuxenutbildning behöver tillgången till behöriga lärare säkerställas. Kommuner kan vittna om stora svårigheter att rekrytera och behålla behöriga SFI-lärare vilket givetvis försvårar möjligheterna att upprätthålla en likvärdig och välfungerande SFI-utbildning i hela landet. Särskilda utmaningar kan uppstå i mindre kommuner, längre från centralorter och/eller med sämre kommunikationer. Vid svårigheter att anställa lärare och annan personal inom vuxenutbildningen blir flera av utredningens goda förslag svåra att nå.

Mellankommunal samverkan och fjärrundervisning bör kunna underlätta svårigheter att upprätthålla kvalitet och likvärdighet över landet. Att exempelvis koncentrera vissa utbildningar och språkgrupper till ett geografiskt område (ort/kommun) kan öka möjligheterna att upprätthålla god kvalitet inom en utbildning och säkerställa att rätt språkkompetens, tolkmöjligheter och handledningsfunktioner tillhandahålls som svarar

Regionkontoret

Storgatan 27 | Box 602 | 751 25 Uppsala | tfn vx 018-611 00 00 | fax 018-611 60 10 | org nr 232100-0024

www.regionuppsala.se

mot målgruppens behov och förutsättningar. Förutsättningarna för att kunna åstadkomma ändamålsenlig nivåindelning och individuell anpassning/flexibilitet bör också kunna stärkas vid mellankommunal samordning.

Region Uppsala kan i detta yttrande inte bedöma utredningens kostnadsberäkningar, men noterar att utredningen har en plan för finansiering av den merkostnad som genomförande av förslag skulle medföra, exempelvis vid garanterad undervisningstid.

Förslag om informationsöverföring från Arbetsförmedlingen till kommuner

Utredningen föreslår att Arbetsförmedlingen till kommunerna ska lämna uppgifter om vilka individer som anvisats till etableringsprogrammet och som enligt Arbetsförmedlingen omfattas av den s.k. utbildningsplikten.

Region Uppsala instämmer med utredningens bedömning att uppgiftsskyldigheten bör förbättra kommunernas möjligheter att tillsammans med individen göra en individuell studieplan och uppfylla utbildningsplikten. Att förbättra kommunernas planeringsförutsättningar bör vara gynnsamt för såväl kommun som individ.

För att säkerställa såväl kompetensförsörjning på den lokala och regionala arbetsmarknaden som individens kvalitet i utbildningen är det centralt att vuxenutbildningens samverkan fungerar väl med andra berörda aktörer, exempelvis Arbetsförmedlingen och kommunens arbetsmarknads- och socialförvaltning. Individuella planer som tas fram av respektive aktör behöver samordnas för att individens väg mot vidare utbildning och/eller etablering på arbetsmarknaden ska gå så smidigt som möjligt. När olika aktörers respektive planer inte harmoniseras kan det för individen uppstå en svårnavigerad situation med fördröjande effekter. Informationsöverföring kan komplettera men inte ersätta ett långsiktigt systematiskt samverkansarbete mellan berörda aktörer.

Förslag om Skolverkets stöd till huvudmän

Utredningen föreslår att Skolverkets regeringsuppdrag om riktat stöd för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever från och med 2020 i ökad grad ska användas för att höja kvaliteten i utbildning för nyanlända vuxna.

Region Uppsala instämmer med utredningens behovsbild av att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända vuxna; inte minst med hänsyn tagen till att på bästa sätt rusta den nyanlända för arbetsmarknaden och i snabbare takt öka arbetskraftsdeltagandet bland nyanlända vuxna.

Bedömning av garanterad undervisningstid kurs A och B

Utredningen bedömer att den garanterade undervisningstiden i kurs A och B ska vara oförändrad.

Region Uppsala har inget att erinra. Region Uppsala bedömer att detta är en fråga som bäst kan besvaras av kommuner.

Bedömning om stöd och andra insatser

Utredningen bedömer att en delvis obligatorisk elevhälsa inom vuxenutbildning enligt skollagen bör övervägas vidare. Utredningen bedömer att studiehandledning på modersmål eller på elevens starkaste språk är en viktig insats i nyanländas utbildning.

För att nå en ökad likvärdighet och kvalitet i utbildningen instämmer Region Uppsala i vikten av en ändamålsenlig studiehandledning. Ur ett regionalt perspektiv bör såväl elevhälsa som studiehandledning via fjärrundervisning ses som betydelsefulla verktyg för att skapa likvärdiga möjligheter för eleverna, oavsett boendeort, varierande behov och förutsättningar. Elevhälsa inom ramen för vuxenutbildningen bör kunna öka förutsättningarna för att individen till fullo ska kunna tillgodogöra sig utbildningen.

Avseende såväl utbildningen som elevhälsan behöver tillgången till tolkar på flera språk säkerställas. Kommuner har i många fall signalerat svårigheter att få tillgång till tolkar på ett flertal mindre språk.

Bedömning om kompetensutveckling för lärare

Utredningen bedömer att behoven av kompetensutveckling i vuxenutbildningen sannolikt är omfattande hos både obehöriga och behöriga lärare och behöver kartläggas. Utredningen lämnar därför förslaget om Skolverkets stöd när det gäller kompetensutveckling kring nyanlända vuxnas lärande.

Region Uppsala välkomnar en kartläggning av behoven av kompetensutveckling inom vuxenutbildning. I detta sammanhang kan tilläggas att det bör säkerställas att vägledningsfunktionen inom vuxenutbildningen är likvärdig, kvalitativ och har en tydlig koppling till den lokala och regionala arbetsmarknadens behov. Kompetensutveckling behöver säkras inte bara avseende nyanlända vuxnas lärande utan även avseende utbildningens koppling till och relevans för den reguljära arbetsmarknadens efterfrågan på arbetskraft. Detta är centralt för en fungerande arbetsmarknad, inte minst som en förberedelse inför lågkonjunktur. Verksamma lärare inom vuxenutbildningen bör ha likvärdig och kvalitetssäkrad kunskap avseende det aktuella länets behov av kompetensförsörjning inom privat och offentlig sektor och tillgängliggöra detta på ett ändamålsenligt sätt för den enskilde individen.

I enlighet med Komvux-utredningens betänkande (SOU 2018:71) bör vuxenutbildningens breda uppdrag avseende den enskildes utbildning och utveckling balanseras mot den viktiga funktionen som arbetsmarknadsinstrument. De nyanländas kunskaper och färdigheter behöver följa den allt högre kompetensnivån som den föränderliga arbetsmarknaden kräver.

Bedömning om statistik och uppföljning

Utredningen bedömer att Skolverket och SCB som ett led i arbetet med kvalitet och genomströmning behöver utveckla den nationella statistiken när det gäller vuxenutbildningen generellt, men i synnerhet sfi.

Region Uppsala instämmer med utredningens bedömning att det är av vikt att säkra den nationella statistiken avseende vuxenutbildningen. Detta så att nationella mål och likvärdighet uppnås liksom möjligheten till uppföljning och utvärdering. Statistiken bör även omfatta uppföljning och utvärdering av genomströmning, studieresultat samt kort- och långsiktiga resultat av genomgången utbildning, i relation till bland annat arbetsmarknadsförutsättningar.

Parallellt med detta bör utredningens konstaterande av det begränsade forskningsläget inom fältet vuxnas lärande följas upp.

För Region Uppsala

Stefan Olsson
Regionstyrelsens ordförande

Emma Lennartsson
T.f. regiondirektör